

DOSTĘPNOŚĆ DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

– materiały informacyjno-edukacyjne, cz. 17

Jak dostosować stronę internetową dla osób ze szczególnymi potrzebami?

Osoby z niepełnosprawnościami lub też osoby starsze w codziennym funkcjonowaniu mogą napotykać wiele barier, najczęściej związanych z niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Podobne przeszkody istnieją również w Internecie. Postępująca cyfryzacja oraz możliwość załatwienia wielu spraw online powinna ułatwiać takim osobom codzienną egzystencję, jednak wciąż wiele stron internetowych nie jest dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

Ważną kwestią jest szerzenie świadomości dotyczącej dostępu do informacji. Zagwarantowanie odpowiednich standardów osobom z niepełnosprawnościami i osobom starszym jest zatem obowiązkiem wszystkich administratorów stron internetowych. Problemy ze wzrokiem, słuchem oraz poruszaniem się często są barierą, która stanowi dla takiego internauty wyzwanie. Osoby te chciałyby korzystać z możliwości Internetu tak samo, jak pozostali użytkownicy. Należy pamiętać, że osoby o szczególnych potrzebach to także potencjalni użytkownicy i klienci, w związku z tym, nie dostosowując strony do ich potrzeb, istnieje ryzyko, że poszukają oni przyjaźniejszego serwisu u konkurencji. Zatem zadaniem twórców stron internetowych jest takie przygotowanie projektu serwisu, zawartości i treści, aby były dostępne i przyjazne dla wszystkich.

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

Administratorzy stron internetowych prace nad dostosowaniem serwisu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami powinni rozpocząć od audytu swojej strony internetowej zgodnie z Web Content Accessibility Guidelines (czyli w skrócie WCAG). Jest to zbiór zaleceń, które wskazują, jak powinna zostać zaprojektowana strona internetowa, aby była łatwa w odbiorze dla osób ze specjalnymi potrzebami. Chodzi m.in. o osoby niewidome, słabo widzące oraz z innymi niepełnosprawnościami. Pierwsza wersja WCAG pojawiła się już w 1999 roku, kolejna WCAG 2.0 – w roku 2008, a obecnie obowiązująca 2.1 – w roku 2018.

WCAG 2.1 to wersja poszerzona w stosunku do zbioru wytycznych WCAG 2.0. Zmiany są związane głównie z tym, iż strony internetowe są obecnie obsługiwane już nie tylko na

komputerach. Ogromną rolę, także dla osób z niepełnosprawnościami, odgrywają urządzenia mobilne. Bardzo ważne jest także to, że strony zgodne z WCAG 2.1 muszą zawierać Deklarację Dostępności. Strony internetowe i aplikacje mobilne, które

spełniają wytyczne WCAG nazywamy dostępnymi cyfrowo.

Deklaracja Dostępności

Zgodnie z ustawą, każdy obywatel może wystąpić z żądaniem do podmiotu publicznego o zapewnienie dostępności cyfrowej wskazanego elementu strony internetowej. Podmiot zobowiązany jest nie później niż w 7 dni od dnia otrzymania żądania, zapewnić dostępność cyfrową wraz z poprawnie opublikowaną elektronicznie Deklaracją Dostępności. Deklaracja Dostępności to podstrona informacyjna, która zawiera kluczowe informacje o tym, jak jednostka publiczna spełnia wymogi ustawowe związane z dostępnością. W tej części serwisu powinny się znaleźć:

- dane teleadresowe instytucji, której dotyczy Deklaracja Dostępności,
- jej status względem zapewnienia dostępności osobom o specjalnych potrzebach,
- informacja o tym, kto był odpowiedzialny za przeprowadzenie oceny dostępności i kiedy się ona odbyła, wraz z jej danymi kontaktowymi,
- dane kontaktowe dla osób, które chcą zgłosić problemy z dostępnością serwisu,
- data publikacji strony,
- dane dotyczące dostępności architektonicznej siedziby instytucji,
- informacje o dostępności tłumacza migowego,
- dane kontaktowe Rzecznika Praw Obywatelskich.

WCAG 2.1 dla stron www to łącznie 4 zasady, 13 wytycznych i 49 kryteriów.

W jaki sposób uczynić serwis przyjazniejszy osobom o szczególnych potrzebach?

Serwisy powinny być w pełni responsywne i dostosowane do odczytu również na specjalnych czytnikach, stosowanych m.in. przez osoby niedowidzące. Powinny być z łatwością odczytywane na smartfonie w układzie poziomym i pionowym, a także przy wykorzystaniu różnych przeglądarek i systemów operacyjnych.

Możliwość powiększona tekstu

Jest to funkcja bardzo przydatna osobom słabo widzącym oraz starszym. Istotny w tym kontekście jest fakt, że jak pokazują badania, odsetek internautów powyżej sześćdziesiątego roku życia stale rośnie.

Wygodna infrastruktura strony www, odpowiednia struktura tekstu

Właściwe formatowanie tekstu i intuicyjna nawigacja stanowią duże ułatwienie dla użytkowników i są pozytywnie oceniane przez wyszukiwarki. Oto przykłady na co warto zwrócić uwagę:

- wyznaczać tytuły i nagłówki za pomocą znaczników H, określanych jako znaczniki nagłówkowe;
- stosować prosty system przechodzenia pomiędzy podstronami,
- posługiwać się podobną nawigacją na wszystkich podstronach,
- unikać zmuszania użytkowników do wykonywania wielu kliknięć w celu zapoznania się z danym materiałem, czyli dzielenia jednego tekstu na kilka podstron.

Prezentowanie materiałów w formie tekstowej

Zamiast umieszczać skany oficjalnych pism i podpisami w postaci plików PDF lub obrazów, warto przygotować treść tych dokumentów w formie zwykłego tekstu, który będzie poprawnie odczytywany przez np. osoby niewidzące dzięki różnym technologiom wspomagającym. Najlepszą formą będzie publikacja tego tekstu wprost na stronie w formie wpisu czy artykułu. W przypadku dłuższych tekstów najlepiej umieścić na stronie link do dokumentu MS Word zapisanego jako docx. Alternatywą może być dokument PDF zawierający warstwę tekstową.

Opisy grafik i innych elementów

Osoby niewidome często korzystają ze specjalnych programów, które odczytują dla nich zawartość stron internetowych. Takie programy jednak mają problem w przypadku materiałów graficznych. Dlatego należy zadbać, aby każda grafika miała tak zwany „alt” – opis alternatywny – informujący, co znajduje się na zdjęciu. Odpowiednio opisane powinny być jednak także inne elementy serwisu – przyciski, przekierowujące do dalszych części artykułu, linki, materiały audio. W znacznym stopniu ułatwia to osobom posługującym się programami do odczytywania zawartości stron sprawną nawigację.

Przyjazna kolorystyka i kontrast między tekstem a tłem

Na to, czy treści na stronie internetowej będą czytelne wpływa także kontrast. Niewystarczający kontrast między tłem a tekstem wielu osobom utrudnia zapoznanie się z informacjami, a słabowidzącym często wręcz to uniemożliwia. W środowisku internetowym zazwyczaj stosowane są takie wersje kontrastowe jak:

- czarne tło + biały tekst
- czarne tło + żółty tekst
- żółte tło + czarny tekst

Warto stworzyć stronę w więcej niż jednej wersji kontrastowej, umożliwiając użytkownikowi wybór pasującej mu opcji.

Alternatywne napisy w materiałach multimedialnych

W przypadku osób niedosłyszących, największą barierą w korzystaniu ze stron, jest niedostosowanie materiałów multimedialnych do ich potrzeb. Pliki audio często nie są wyposażone w opis, tym samym powodując, że osoby niedosłyszące nie mogą dowiedzieć się co zawierają. Warto więc zadbać o opis tych plików. Z kolei w przypadku materiałów wideo warto pamiętać, aby zawierały one napisy.

Czcionka

Zważając na osoby z dysfunkcją wzroku, jednym z kluczowych aspektów jest zapewnienie odpowiedniej wielkości i czytelności stosowanej czcionki.

Umownie przyjęło się, że symbolem tej funkcji jest ikonka przedstawiająca trzy litery „A”. Ich układ jest zawsze taki sam - każda kolejna jest większa od poprzedniej. Pozwala to na jednoznaczne wskazanie ich przeznaczenia, czyli

dopasowanie wielkości czcionki do jednostkowych potrzeb. Umieszczenie tych ikon sprawia, że są łatwe w odnalezieniu i zastosowaniu.

Możliwość wygodnego nawigowania stroną jedynie za pomocą klawiatury

Osoby niepełnosprawne manualnie często posługują się wyłącznie klawiaturą, nie korzystając z myszki. Projektując stronę należy więc zwrócić uwagę na to, czy można wygodnie się po niej poruszać z poziomu klawiatury.

Różnego rodzaju przeglądarki

Standard właściwego wyświetlania treści na stronie powinien być zachowany bez względu na to jakiej przeglądarki używają odbiorcy i w jakich rozdzielczościach ekranowych są wyświetlane.

Źródła:

<https://www.intellect.pl/blog/strony-internetowe-dla-niepelnosprawnych/>

<https://brief.pl/komunikacja-bez-barier-czyli-jak-dostosowac-strony-internetowe-do-osob-z-niepelnosprawnosciami-w-ramach-dzialan-e-pr/>

<https://undicom.pl/pomoc/wcag-2-1-co-to-jest-i-kogo-obowiazuje>

<https://blog.home.pl/2021/02/jak-dostosowac-strone-internetowa-do-osob-niepelnosprawnych/>